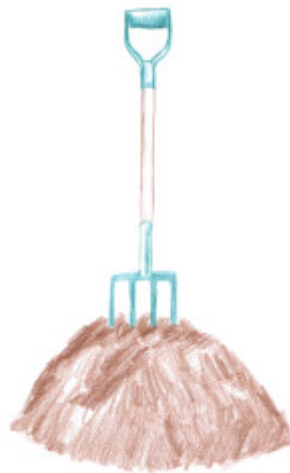

Čas, co nám zbývá

 litterate.cz/cas-co-nam-zbyva

Vidlák

7 května, 2023

Dnes skončila v Evropě Druhá světová válka... Nebo zítra, chcete-li. Zbraně utichly, největší ničení v dějinách lidstva skončilo bezpodmínečnou kapitulací nacistického Německa. Rozstřílená Evropa dostala dlouhé období míru. Byl to mír pod hrozbou jaderných zbraní, mír v podmínkách soupeření supervelmocí, mír který se několikrát mohl stát koncem světa... a především mír, který byl vykoupen proxy válkami v jiných zemích. Přesto mír vydržel... podle mě především díky tomu, že většina mocných tohoto světa měla s Druhou světovou válkou silnou osobní nebo předanou zkušenost. Věděli, jak taková válka vypadá a nepřáli ji ani svým nepřátelům.

Dnešek bude minimálně tady v Kotline ve znamení dalšího dohadování, kdože nás to vlastně osvobodil. Ale to všechno už přece víme. Našeho Řeporyjce osvobodili Vlasovci, Kolář s Klvaňou určitě nezapomenou zmínit, že nás Sověti nepřijeli osvobodit, ale okupovat a samozřejmě nedodají, že celá sovětská armáda pak zase zvedla kotvy a zcela opustila území Československa a byli jsme jediný stát východního bloku, který to tak měl. Role generála Pattona se bude zveličovat, role generála Koněva či Malinovského se bude bagatelizovat. Určitě zazní, že bez americké vojenské pomoci by

Sovětský svaz nezvítězil, atd, atd. Letošek je navíc ve znamení bourání pomníků rudoarmějcům, protože jsme přece ve válce s Ruskem... Vynechal jsem něco?

Ano, vynechal... vynechal jsem pochodňové průvody, vynechal jsem třídu Stěpana Bandery a ulici Romana Šuchevyče, po které se v Kyjevě jde k Babímu jaru. Vynechal jsem jednotku Edelwais, vynechal jsem velmi zajímavé signály z Pobaltí, vynechal jsem, že v Lotyšsku zakazují ruské menšině jejich jazyk, vynechal jsem bambilion videí hajlujících vojáků na východní frontě, vynechal jsem Bandera párty v Plzni a Bandera hamburgery v Oslu. Vynechal jsem první hlasy německých politiků vyzývající ke změně pohledu na Hitlera... strašně moc jsem toho vynechal.

Já se s dovolením k dnešní debatě o dějinách nepřidám. Nebudu diskutovat o roli Sovětského svazu. Nebudu se vracet k financování nacistického režimu z Británie a USA. Nebudu se vracet k britské politické strategii pro kterou nebyla žádná cizí oběť dost velká, aby se Hitler pustil do boje se sovětským komunismem. Nebudu porovnávat americké a sovětské ztráty na našem území. Nebudu poukazovat ani na šeríky ani na žvýkačky. Nebudu zdůrazňovat ani Teherán ani Jaltu ani Postupim. Nebudu mluvit o Svobodovi ani o našich pilotech v Británii. Nebudu mluvit o Benešovi a jeho úloze v Londýně i v Moskvě. Nebudu milným Jálům vysvětlovat tu šíleně spleť historii, která nezačala v roce 1945 ani v roce 1939. Nebudu zdůrazňovat ten komplikovaný řetězec příčin a následků, který vedl k třem stům tisícům obětí v naší zemi, pro jejíž osvobození padly desítky tisíc vojáků. Už to totiž nemá smysl.

Zkušenost s válkou už nemá kdo předávat. Vzdálili jsme se od ní. Už nejsou prakticky žádní dědečkové, kteří by ještě svým vnukům vyprávěli, jaké to bylo a nejsou vnukové, kteří by to s očima navrch hlavy poslouchali. Já jsem byl vlastně poslední generace, která ještě tuto bezprostřední zkušenost alespoň zprostředkovaně dostala. Pro

moje děti (i když jsem se snažil) je vyprávění o pražské operaci zhruba totéž jako vyprávění o bitvě u Sudoměře. Zkušenost s válkou se vytratila a nahradila ji zkušenost s počítačovými hrami.

Já dnes budu normálně plakat a psát žalozpěv.

Já totiž vidím, jak si ty dějiny jdeme zopakovat. Všechno je zase zpátky. Jen je možná trochu zpřeházené pořadí. Zase se tu propadáme do pořádné krize, kterou zapříčinila především politická rozhodnutí. Žijeme zase ve světě, kdy spousta našich spoluobčanů stojí ve frontách na polívku. Sice už to děláme dneska trochu jinak a jmenuje se to fronta na pracáku nebo fronta v potravinové bance, ale jinak jsou to přesně stejné obrázky, jako ve třicátých letech. Jen ty dnešní fotky jsou ostřejší a barevné.

Zase jsme ve světě, kdy se nahoře tančí a dole se bojuje o živobytí. Zase jsme v době, kdy shora přicházejí panské rady, životní strategie a politická řešení, jak o tom už dávno zpívali Voskovec s Werichem ve své polce speciálně aktuální. Jo, je to sranda, zasmějme se nad aktuálností, ale víte, co přišlo pár let po tom, že?

Zase jsme ve světě, kdy se hledá řešení, které vlastně žádné řešení nemá, protože všechna řešení jsou zakázaná. Majetek těch velkých je tak posvátný, že se na něj nesmí sáhnout ani danit. To se může dělat jen těm malým. Zase máme stát, který je slabý před silnými a silný ke slabým. Zase máme svět věčných hodnot, v jejichž jménu je možné nakládat lidu jakékoliv břímě.

Zase jsme ve světě, kdy lid reaguje jako tenkrát... schází se v sálech a hledá řešení. Najednou nachází každý lidový řečník publikum. Zaznívají výzvy ke stále radikálnějším řešením. Zase jsme ve světě, kdy jedni mají všechno a druzí nemají nic. Především nemají naději. Ale dobře vědí, že je o budoucnost nepřipravila nějaká světová katastrofa, ale jejich vlastní vláda. Stojí ve frontách na almužnu, nemají na topení ani na zubaře a vláda jim radí, ať si vezmou svetr a pečou kuře dohromady se sousedkou.

„Jste pod diktátem živnobanky,“ hřímal Gottwald směrem k poslancům, kteří žili ze stejných intrik jako dneska. A stejně jako tenkrát jsme zase pod diktátem finančních institucí, kterým je jedno, kdo vládne, stačí že mohou tisknout peníze. Zatím ještě nikdo neříká, že se někam jezdí učit, jak jim zakroutit krkem, ale naši líbodémo spoluobčané si to stejně myslí a tak je jen otázka času, kdy to někdo udělá.

A bubny války už zase duní. Máme je kousek za humny. Podepisují se kontrakty na zbrojení. Stále větší a větší. Železná logika války a nedůvěry se rozbíhá a není z ní úniku. Válka se nezmenšuje, ale roste a člověk je v ní znovu tím nejlacinějším frontovým materiálem. Technika je drahá, život je zadarmo. Bylo marné se loni pokoušet o zastavení válečné mašinérie, všechno bylo už upečené, jen nám to nikdo neřekl. A máme dost hodnot v jejichž jménu je legitimní posílat lidi na smrt. Mír je sprosté slovo. Už schválili urychlené mobilizace, podepisují smlouvu o vojenské pomoci... pěkně salámek po salámku... jako tenkrát.

Můžete se dohadovat o příčinách a následcích. Můžete si události rovnat jak chcete. Můžete hledat důvody, rozebírat diplomatická prohlášení... můžete sympatizovat s kteroukoliv stranou... ale nic to nemění na tom, že všechny příčiny k velké válce jsou zase zpátky. Všechny. Takhle jsem před rokem tvrdil, že válka na Ukrajině bude. Protože nastaly příčiny k válce. Rád bych řekl, že teď už to tak není, ale to bych si lhal do kapsy. Všechno tomu nasvědčuje, všechny kroky mocných k tomu vedou a zákonné obruče pro plebs se ve sněmovně kují téměř každodenně.

Příčinou krize je morální bída, řekl tenkrát Tomáš Baťa. Máme nové kulisy, ale scénář je stejný. Nezměnil se ani o píď. I dneska máme stejné příčiny krize. Nedávno byly na Václaváku pojmenovány stejnými slovy a jsou doprovázeny stejnými obrázky rozvratu. Ti, kteří na ten průšvih poukazují, jsou stejně jako tenkrát poplíváni, zakazováni a kriminalizováni. Stejnými odkazy na hodnoty, které těm dole zuby neopraví a děti nenakrmí.

Dnes večer dám na okno do ulice zapálenou svíčku. Neslavím 78 let po konci války, ale těším se z času, který nám ještě zbývá, než začne nová.

Dneska žádná čísla účtu... žádné žádosti o peníze. Žádný Institut českého venkova... Dnes prostě budme se svými blízkými...